

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	Екземпляр № 1	Арк. 15 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

01 вересня 2023 р., протокол № 8

Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

ПРОГРАМА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і
видами діяльності)»

освітньо-професійна програма «Національна безпека (за окремими сферами
забезпечення і видами діяльності)»

факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра національної безпеки, публічного управління та адміністрування

Схвалено на засіданні кафедри
національної безпеки, публічного
управління та адміністрування
29 серпня 2023 р., протокол № 9

Завідувач кафедри

 Світлана СВІРКО

Гарант освітньо-професійної програми

 Димитрій ГРИЦИШЕН

Розробник: д.е.н., д.н.д.у., професор, завідувач кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування СВІРКО Світлана,
к.н.д.у., асистент кафедри права та правоохоронної діяльності,
ГРАБЧУК Олександр

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 15 / 2</i>

Програма науково-дослідної практики для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» освітньо-професійна програма «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» / Укладачі Свірко С.В., Грабчук О.В. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2023. 15 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 15 / 3</i>

ЗМІСТ

1. Загальні питання організації та проходження практики	4
1.1. Мета та завдання практики	4
1.2. Організація практики	6
1.3. Керівництво практикою	7
2. Обов'язки здобувача-практиканта	7
3. Зміст практики	7
4. Підведення підсумків практики	8
5. Критерії оцінювання	9
6. Додатки	11
6.1. Зразок титульного листа звіту з практики	11
6.2. Зразок щоденника практики	12

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 4

1. Загальні питання організації та проходження практики

Науково-дослідна практика здобувачів є невід’ємною складовою частиною процесу підготовки магістрів у закладах вищої освіти та повинна відповідати напряму наукових досліджень здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр». Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх проводить здобувач при написанні магістерської роботи.

Науково-дослідна практика передбачає роботу здобувачів у двох напрямках: виконання емпіричної частини магістерської роботи та підготовка й презентація проміжних результатів магістерської роботи у науково-аналітичних виданнях та/або наукових заходах. Обидва напрями мають свідчити про наукову апробацію обраного дослідження. Дана практика проходить у першому семестрі другого курсу та відбувається у обсязі 3 кредити.

Основним базовим об’єктом науково-дослідної практики є кафедра національної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка», а також на договірних засадах підприємства, установи, організації, які проводять науково-дослідні роботи чи здійснюють розробки, мають наукові здобутки у сфері наукової проблематики випускних кваліфікаційних робіт. Здобувачі можуть самостійно з дозволу випускової кафедри обирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання, якщо для збору необхідного матеріалу з обраного наукового напрямку досліджень магістра зазначена база практики безпосередньо слугуватиме об’єктом дослідження.

Перед початком практики проводиться вступна консультація, на якій дається вся необхідна інформація із проведення науково-дослідної практики.

Розпорядженням декана призначаються керівники практики. Вони готують необхідні документи, організують проходження практики, здійснюють контроль за графіком її проходження.

За керівниками практики закріплюються конкретні здобувачі, які мають після закінчення практики складати звіт про проходження практики саме цьому керівнику від кафедри.

Керівництво практикою від кафедр здійснюється та контролюється на відповідних місцях протягом всього терміну проходження практики.

Прийом та захист матеріалів практики після її закінчення проводиться комісією.

1.1. Мета та завдання практики

Основною метою практики є підготовка здобувачів до самостійної наукової роботи за фахом.

Завданнями практики є поглиблення теоретичних знань та розробка практичних умінь проведення наукових досліджень.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 5

Практика передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь для кваліфікаційного рівня «магістр».

Проходження практики має сприяти формуванню у здобувачів таких компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК 4. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

СК 1. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідних сферах національної безпеки

СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку міжнародних відносин та проблеми міжнародної безпеки, їх вплив на національну безпеку в контексті набуття Україною членства в НАТО

СК 3. Здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат теорії національної безпеки, аналізувати та розвивати структуру системи забезпечення національної безпеки та принципи її функціонування

СК 4. Здатність аналізувати та прогнозувати розвиток безпекового середовища (глобальний, регіональний та національний аспекти) за окремими сферами забезпечення та видами діяльності

СК 5. Здатність організовувати цілеспрямовану діяльність щодо формування і реалізації державної політики у сферах національної безпеки та оборони

СК 7. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) у широких та/або мультидисциплінарних контекстах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності

Проходження практики має сприяти досягненню наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН1. Застосовувати системний аналіз та синтез для вирішення завдань забезпечення національної безпеки

ПРН2. Застосовувати вітчизняний та зарубіжний досвід забезпечення національної безпеки з урахуванням теорії національної безпеки під час здійснення професійної діяльності

ПРН3. Приймати обґрунтовані рішення з питань забезпечення національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності), у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.

ПРН6. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 6

ПРН7. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан безпекового середовища

ПРН9. Синтезувати спектр заходів та підходів, що можуть використовуватись для вирішення проблем, пов'язаних з викликами глобальній, європейській та регіональній безпеці

ПРН10. Формувати елементи (складові) стратегії національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності)

ПРН11. Застосовувати загальну методологію, спеціальні методи і технології для розв'язання професійних задач у визначених законодавством сферах та за напрямками майбутньої діяльності

ПРН12. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки і є основою для прийняття ефективних рішень, проведення досліджень та критичного осмислення проблем у галузі національної безпеки.

ПРН14. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань національної безпеки до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

ПРН15. Управляти проведенням заходів у процесі забезпечення національної безпеки в різних умовах обстановки з використанням нових стратегічних підходів.

ПРН16. Демонструвати розуміння комплексної природи економічної безпеки в системі забезпечення національної безпеки країни в умовах геополітичних та геоекономічних загроз (трансформацій)

ПРН17. Виявляти та прогнозувати ризики національній безпеці України з урахуванням теорій терорології та іредентизму та обґрунтовувати заходи щодо їх мінімізації для забезпечення економічної безпеки держави

Методами навчання є: пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод; репродуктивний метод (метод відтворення); метод проблемного викладу; частково-пошуковий (евристичний) метод; дослідницький метод; дискусійний метод; метод моделювання.

1.2. Організація практики

Керівник практики від університету проводить ознайомлення здобувачів із методичними порадами, програмою і завданнями з практики і видає:

- 1) програму практики;
- 2) методичні рекомендації з проходження практики та оформлення звіту;
- 3) зразок щоденника практики.

За час проходження практики здобувачі повинні виконати вказані завдання, згідно з програмою.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 7

1.3. Керівництво практикою

Керівник практики:

- погоджує програму науково-дослідної практики й тему дослідження здобувача з науковим керівником програми підготовки магістрів;
- проводить необхідні організаційні заходи щодо виконання програми практики;
- визначає загальну схему виконання дослідження, графік проведення практики, режим роботи здобувача й здійснює систематичний контроль над ходом практики й роботи здобувачів;
- надає допомогу здобувачам із усіх питань, пов'язаних із проходженням практики й оформленням звіту.

2. Обов'язки здобувача-практиканта

У період проходження практики здобувач-практикант:

- проводить дослідження із затвердженої теми відповідно до графіка практики й режимом роботи підрозділу - місця проходження практики;
- одержує від керівника практики вказівки, рекомендації й роз'яснення із усіх питань, пов'язаних з організацією й проходженням практики;
- у повному обсязі виконує всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками безпосереднього керівника;
- веде щоденник практики, в якому фіксує виконання відповідних етапів (розділів) календарного плану-графіку практики;
- звітує про виконану роботу відповідно до встановленого графіка.

3. Зміст практики

Під час науково-дослідної практики здобувачі вивчають важливі теоретичні роботи за темою свого дослідження; визначають стан вивчення проблеми у вітчизняній та іноземній літературі; знайомляться зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи академічних і галузевих інститутів та їх провідних спеціалістів в обраному напрямі досліджень; проводять апробацію теоретичних засад та методології магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей тощо).

При проходженні практики здобувач-практикант:

- досліджує та аналізує існуючу національну стратегію безпеки країни;
- визначає сильні та слабкі сторони стратегії, а також проводить ідентифікацію можливих недоліків;
- обирає одну зі складових національної безпеки;
- аналізує поточний стан та тенденції у загрозах для країни для обраної складової національної безпеки;
- обґрунтовує систему індикаторів для визначення оцінки складової національної безпеки;
- наводить індикатори (показники) для оцінки складової національної

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 8

безпеки для трьох країн (зокрема і України) за 3-5 років;

- пропонує рекомендації для підвищення рівня обраної складової національної безпеки країни;
- здійснює огляд літератури з обраної теми дослідження;
- готує та публікує тези доповідей до науково-практичних конференцій за обраним напрямом, завершує написання статі за темою дослідження.

4. Підведення підсумків практики

По закінченні практики здобувачі звітують про виконання програми практики.

Для звіту здобувач повинен подати на кафедру комплект документів, підшитих в окрему папку, в який входять:

1. Звіт про проходження практики.

Звіт здобувача дозволяє оцінити результати проходження практики і є обов'язковим документом, без якого не може бути прийнятий його захист. Він повинен бути надрукований і відповідати встановленим вимогам.

Звіт про проходження практики складається з:

- титульної сторінки (див. додаток 6.1);
- змісту, який містить назви всіх розділів із зазначенням сторінок, на яких вони викладені;
- вступу;
- основної частини;
- висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків.

При викладі змісту практики здобувач зобов'язаний систематизувати виконану роботу, дати аналіз практики, указати знання, уміння, навички, отримані в період практики, привести основні нормативні акти і літературу, вивчені під час проходження практики. За основу при цьому повинен бути взятий календарний план-графік.

При узгодженні з керівником практики структура основної частини може мати такий вигляд:

- Аналіз національної стратегії безпеки.
- Оцінка складової національної безпеки / Оцінка рівня терористичної загрози/ Оцінка кібербезпеки.
- Рекомендації для вдосконалення національної безпеки / Прогнозування можливих тенденцій у розвитку тероризму / Розробка рекомендацій щодо підвищення кіберстійкості національної інфраструктури.

При оцінці обраної складової національної безпеки індикатори можна наводити у вигляді такої таблиці:

Оцінка рівня економічної безпеки Німеччини у 2017–2021 рр.¹

¹ Представлено на основі: Зубко Т.Л. Методи оцінювання економічної безпеки країни. Держава та регіони.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 9

Індикатори	2017	2018	2019	2020	2021
зіставності економічного розвитку (частка)	1,43	1,54	1,50	1,38	1,38
порівняльної платоспроможності населення (частка)	0,89	0,89	0,91	0,90	0,90
експортної залежності економіки, %	43,25	39,08	43,08	41,44	48,73
імпортної залежності економіки, %	41,10	41,85	42,32	39,04	46,96
розбалансування зовнішньої торгівлі (відношення сальдо ЗТО до ВВП), %	0,44	0,38	0,32	0,35	0,44
міжнародної експортної вагомості країни, %	8,16	7,98	7,84	7,84	7,32
концентрації товарного експорту, %	75,63	75,47	75,31	74,33	75,63
концентрації товарного імпорту, %	70,99	71,51	71,71	70,05	70,99

Загальний обсяг звіту з науково-дослідної практики не повинен перевищувати 40 сторінок друкованого тексту (шрифт – Time New Roman, розмір – 14, інтервал – 1,5. Поля: верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, ліве – 2 см, праве – 1,5 см).

Копії підготовлених та опублікованих тез та/або статті слід навести в додатках.

2. Щоденник практики (див. додаток 6.2).

Після закінчення практики в щоденнику робиться відмітка про терміни проходження практики. Належним чином оформлений щоденник разом із звітом повинен бути перевірений керівниками практики, які складають відгуки і підписують його.

5. Критерії оцінювання

Після закінчення практики здобувач подає на кафедру звіт, оформлений згідно з діючими вимогами та усі інші вищезазначені матеріали не пізніше 5 днів до дня захисту практики у навчальному закладі.

У разі позитивної оцінки звіту керівником практики, здобувач захищає звіт про проходження практики перед призначеною кафедрою комісією у термін, встановлений деканатом факультету.

Науково-дослідна практика в Державному університеті «Житомирська політехніка» оцінюється за наступною схемою оцінювання:

Оформлення матеріалів практики	Зміст матеріалів практики	Захист практики	Сума
10 балів	30 балів	60 балів	100

Кожний блок оцінюється окремо і підсумовується для виведення підсумкової оцінки. Критерії оцінювання кожного блоку визначаються наскрізними програмами всіх видів практик.

Критерії оцінювання знань здобувачів при захисті матеріалів практики:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 10

1. Звіт по практиці – 40 балів		
1.1.	Оформлення матеріалів практики:	10 балів
1.1.1	Відповідність змісту звіту поставленим цілям і завданням, пропорційність структури звіту	2
1.1.2	Правильність оформлення звіту (порядок розміщення, повнота, своєчасність, відсутність помилок)	2
1.1.3	Наявність та якість оформлення додатків до звіту та відповідність їх оформлення встановленим критеріям (вимогам)	4
1.1.4	Правильність оформлення звіту (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок	2
1.2.	Вимоги до змісту звіту по практиці:	30 балів
1.2.1	Якість і глибина оцінки обраної складової національної безпеки	15
1.2.2	Наявність та якість підготовлених тез доповідей та/або статті за матеріалами дослідження	15
2. Захист матеріалів практики – 60 балів		
2.1.	Глибина оволодіння практичними навичками роботи	20 балів
2.2.	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати практики	20 балів
2.3.	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	20 балів

Таким чином, якість виконання звіту по науково-дослідній практиці оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів, а результати захисту матеріалів практики – в діапазоні від 0 до 60 балів.

Загальна підсумкова оцінка при захисті матеріалів науково-дослідної практики складається з суми балів, отриманих за якість виконання звіту по практиці та кількості балів, отриманих при захисті.

Шкала оцінювання

Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Бали
A	Відмінно	90 – 100
B	Добре	82 – 89
C		74 – 81
D	Задовільно	64 – 73
E		60 – 63
FX	Незадовільно	35 – 59
F		0 – 34

Оцінка за науково-дослідну практику викладається у відомість обліку успішності та індивідуальний навчальний план здобувача.

Здобувач, який не виконав програму практики, неякісно оформив звіт або несвоєчасно його представив, отримав незадовільний відгук керівника практики або незадовільну оцінку при захисті практики, направляється на практику повторно в період канікул або вирішується питання про неможливість його подальшого навчання в університеті.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21-05- 05.01/256.00.1/М/ОК21- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 11

6.1. Зразок титульного листа звіту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗВІТ

про проходження науково-дослідної практики

студента _____ курсу групи _____
спеціальності _____ « _____ »

_____ (ПІБ)

Місце проходження практики / назва організації
(установи)

Термін проходження практики

Керівник практики від закладу вищої освіти

Звіт зданий на кафедру _____
(дата)

Захист звіту відбувся _____
(дата)

Загальна оцінка за практику
Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: _____ ECTS _____

Члени комісії _____

6.2. Зразок щоденника практики

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Студента _____

Факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин

Кафедра, циклова комісія національної безпеки, публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»

Освітня програма Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

_____курс, група _____

